

TRANSITIE NAAR EEN TOEKOMST- BESTENDIGE GEHANDICAPTENZORG

EEN HANDVAT VOOR HET BEPALEN VAN DE
STARTPOSITIE EN HET VORMGEVEN VAN DE
EERSTE STAPPEN

Introductie: doen, leren, beter doen!

Wij krijgen veel vragen vanuit zorgaanbieders en zorgkantoren over het bepalen van de startpositie (ook wel de nulmeting) en de eerste stappen. Het is goed om te merken dat vele van jullie hiermee graag aan de slag gaan en zoeken naar handvatten om hier invulling aan te geven.

In bijgevoegd document staan deze eerste handvatten. Het is geen einddocument maar het bevat een eerste richting op basis van wat we nu (denken te) weten. Je vindt in het document de volgende handvatten:

- Het introduceren van de transitie in de eigen organisatie
- Documenten en websites ter inspiratie
- Het bepalen van de startpositie en de eerste stappen op de kanslijnen (wie betrek je?, wat houdt het in?)
- Verschillende manieren om de startpositie en de eerste stappen te bepalen
- Tips
- Vragen voor zorgkantoren en zorgaanbieders voor de gezamenlijke dialoog

De komende tijd zal dit document verder vorm krijgen. Hopelijk met input van iedereen die het gaat gebruiken: we horen graag ervaringen en aanvullende informatie!

Daarnaast is er een werkgroep met een vertegenwoordiging van zorgaanbieders en zorgkantoren die dit document de komende maanden mede gaat vormgeven.

Laten we gaan doen, leren en beter doen!

Lieke van de Camp en Marion van den Hurk, transitie managers

De transitie naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg introduceren in de organisatie

Waarom is de transitie nodig en wat is de bedoeling?

De gehandicaptensector staat voor een grote uitdaging om de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden

Met name de krimpende arbeidsmarkt zet de mogelijkheden tot passende ondersteuning voor mensen met een beperking en het hebben van een betekenisvol leven onder druk

Om ervoor te zorgen dat in de toekomst iedereen de zorg kan ontvangen die nodig is moeten er dingen veranderen

Aanleiding voor VGN en ZN om met elkaar in gesprek te gaan om voor de cliënten én voor de medewerkers in de gehandicaptenzorg oplossingen te vinden. Dat lukt alleen als zorgaanbieders en zorgkantoren samenwerken

Er zijn vijf kanslijnen. Dit zijn kansen die zorgaanbieders en zorgkantoren zien om de gehandicaptenzorg toekomstbestendig te maken:

1. Elke cliënt krijgt een **betekenisvolle daginvulling** passend bij de wensen, talenten en vermogens
2. Bewezen **arbeidsbesparende technologieën** worden door alle zorgorganisaties geïmplementeerd in de eigen zorgpraktijk
3. Alle cliënten ontvangen een **passend zorgniveau** bij hun zorgvraag
4. Elke cliënt die dat aankan, krijgt **een zo zelfstandig mogelijke, eigen veilige plek** in de samenleving
5. Bij elke cliënt wordt een **(eigen) netwerk gestimuleerd en gefaciliteerd** om een rol te spelen in de zorg en ondersteuning

Niet elke kanslijn is even urgent voor iedere organisatie of regio. Het is de bedoeling dat iedere organisatie, geïnspireerd door de kanslijnen, eigen keuzes maakt die passen bij de organisatie en de regio. Verschillende locaties kunnen hierin andere keuzes maken. De eerste activiteiten daarvoor zijn het bepalen van de startpositie en de eerste stappen.

Meer informatie over de kanslijnen vind je in het landelijk akkoord

Tip: Nodig het zorgkantoor uit om samen in gesprek te gaan over het belang van de transitie en de aandachtspunten in de regio

Documenten en websites ter inspiratie bij het invulling geven aan de kanslijnen

- Rapportage AEF: Bouwstenen voor een toekomstbestendige gehandicaptenzorg (alle kanslijnen), zie bijlage bij dit bericht
- Duurzame en schaalbare technologieën voor de zorg - Academy Het Dorp (kanslijn 2)
- Een toekomstbestendig zorglandschap kán niet zonder innovaties - Zilveren Kruis Zorgkantoor (alle kanslijnen)
- Zinnige zorg in de praktijk (vgz-zorgkantoren.nl) (alle kanslijnen)
- Thema Zorgtechnologie op Het Kennisplein Gehandicaptensector | Kennisplein Gehandicaptensector (kanslijn 2)
- <https://www.vgn.nl/nieuws/whitepaper-toekomst-van-dagbesteding> (kanslijn 1)
- Anders leven en zorgen | Advies | Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (raadrvs.nl) (kanslijn 5)

Ken jij nog een andere
inspirerende website of
een ander document? Laat
het ons weten:
transitiegz@significant.nl

Het bepalen van de startpositie en de eerste stappen op de kanslijnen

Heb jij ook tips? Laat het ons weten:
transitiegz@significant.nl

Wie betrekken?

- Cliënten en verwanten
- Zorgprofessionals
- Beleid en management
- Mensen die goed zijn in out of de box denken en kansen zien
- Zorgkantoor

Wat houdt het in?

1. **Bepalen waar de organisatie staat op de kanslijnen (de startpositie):** dat kan simpelweg door bijvoorbeeld een rapportcijfer per kanslijn en het opnemen van initiatieven waarmee jullie al bezig zijn, die bijdragen aan de ambitie per kanslijn om met minder FTE's en/of lager kosten tijdig passende zorg te kunnen bieden
2. **Bepalen wat de organisatie wil gaan doen:** kies op basis van de startpositie op welke kanslijnen jullie je gaan richten
3. **Bepalen hoe de organisatie aan de slag wil:** bepaal waarmee jullie willen starten om stappen te zetten naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg

Er zijn verschillende manieren om de startpositie en de eerste stappen te bepalen

Heb je ervaring met één van deze manieren? Of heb je een ander idee? Laat het ons weten:
transitiegz@significant.nl

Verschillende ideeën voor het bepalen van de startpositie en de eerste stappen:

- **Gezamenlijke inspirerende start:** Start met het organiseren van één of meerdere inspiratiebijeenkomsten met de verschillende betrokkenen zoals cliënten, verwanten, zorgprofessionals, leidinggevenden, bestuurders en beleidsmedewerkers (voor de hele organisatie, per locatie of per regio). Voor deze bijeenkomst kun je ook het zorgkantoor uitnodigen. Start met het delen van de noodzaak van de transitie vanuit het perspectief van cliënten en verwanten. Laat vandaaruit subgroepen nadenken over de startpositie en de eerste stappen per kanslijn
- **Bottum-up en kwalitatief de eerste stappen bepalen met de geeltjesmethode:** Start met het breed ophalen van ideeën door een poster te maken van de kanslijnen, deze op te hangen op locaties en cliënten, verwanten, medewerkers en vrijwilligers te vragen met geeltjes hun ideeën op de poster te plakken. Vandaaruit kan iedere locatie het beste/meest kansrijke idee voordragen waarmee ze het komende jaar aan de slag gaan
- **Bottum-up en kwantitatief de startpositie en eerste stappen bepalen via een digitale vragenlijst:** Vraag medewerkers, cliënten en/of verwanten een rapportcijfer of positie op liniaal aan te geven voor de huidige positie op de kanslijn en potentie die zij zijn om te bewegen op deze kanslijn. Stel een open vraag waarin medewerkers lopende initiatieven kunnen opnemen
- **Quick start:** het MT brengt in een sessie in kaart wat de organisatie al doet op de kanslijnen en geeft een groene, oranje of rode smiley voor de huidige positie op de kanslijn en vervolgens ook voor de potentie op een kanslijn. Voor de kanslijnen met de meeste potentie gaat ieder MT-lid met het eigen team bespreken welke eerste stappen ze zouden willen zetten. Dit in volgende sessie terugkoppelen en samenbrengen

Tips voor het bepalen van de startpositie en de eerste stappen op de kanslijnen

Heb jij ook tips? Laat het ons weten:
transitiegz@significant.nl

- Betrek de juiste mensen
- De startpositie en de eerste stappen hoeven niet hetzelfde te zijn voor de hele organisatie maar kunnen per locatie of regio verschillen
- Begin bij het bepalen van de eerste stappen klein: kies twee kanslijnen waarin voor jouw organisatie(onderdeel) het meeste enthousiasme en de meeste potentie zit om met minder FTE's en/of lager kosten tijdig passende zorg te kunnen bieden
- Maak de eerste stappen en wat jullie daarmee willen bereiken concreet zodat jullie hierover afspraken kunnen maken met het zorgkantoor. Denk hierbij alvast na over indicatoren waaraan je kunt zien dat jullie een beweging maken naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg.
- Kies stappen en afspraken die passen bij de startpositie. Als de organisatie nog in de beginfase is kan dat bijvoorbeeld zijn: het ophalen van voorbeelden bij collega-zorgaanbieders en daaruit iets selecteren wat past. Als jullie al een pilot hebben gedaan met een initiatief kan een eerste stap zijn om deze pilot verder op te schalen
- Koppel de resultaten van de startpositie en de eerste stappen terug in de organisatie
- Integreer de stappen op de kanslijnen in de reguliere beleidscyclus
- Begin! We weten met elkaar nog niet wat de beste route is. We weten wel dat er een noodzaak is voor de transitie. Door te starten leren we met elkaar wat wel en niet werkt

Zorgaanbieder en zorgkantoor gaan in het najaar met elkaar in gesprek over de startpositie en de eerste stappen

Vragen die zorgkantoren kunnen stellen

- Hoe ben je tot de startpositie en de eerste stappen gekomen?
- Wie zijn betrokken bij de totstandkoming van de startpositie en wat was hun rol?
- Wat is de verwachte impact van de eerste stappen op cliënten en medewerkers?
- Welke resultaten verwacht je dat deze stappen zullen hebben? (op de inzet van personeel en/of op de kosten)
- Wanneer verwacht je dit concreter te kunnen maken?
- Waar verwacht je over een jaar te staan?
- Wat heb je nodig om deze stappen in de praktijk te brengen? Wat zijn succesfactoren? Wat heb je van het zorgkantoor nodig?
- Welke risico's zie je bij jouw organisatie/locatie/etc.?
- Wat is nodig om deze risico's te ondervangen?
- ....

Vragen die zorgaanbieders kunnen stellen

- Passen onze plannen bij de ambities van het zorgkantoor en de opgave in de regio?
- Zijn er cijfers beschikbaar die kunnen helpen bij het concreet maken van de resultaten?
- Kent het zorgkantoor voorbeelden van organisaties die met dezelfde dingen bezig zijn?
- Wat kunnen wij van het zorgkantoor verwachten?
- Als je het idee hebt dat er regels zijn die je belemmeren in de stappen die je wil zetten, check of dat klopt en bespreek of daar een oplossing of experimenteerruimte voor is
- .....

Heb je aanvullende suggesties voor vragen die bijdragen aan het goede gesprek tussen zorgkantoor en zorgaanbieder? Laat het ons weten: transitiegz@significant.nl